

BİR ÜNİVERSİTE HASTANESİ PSİKİYATRİ POLİKLİNİĞİNDE KLOZAPİN KULLANIMI: SON 1 YILIN RETROSPEKTİF İNCELENMESİ

İrem Betül Bulacak Usta¹, Evrim Özkorumak¹

¹Karadeniz Teknik Üniversitesi, Tıp Fakültesi, Ruh Sağlığı Ve Hastalıkları Anabilim Dalı, Trabzon

Giriş: Klozapin, tedaviye dirençli şizofrenide ve çeşitli ruhsal bozukluklarda kullanılan etkili bir antipsikotiktir. Ancak geç başlanması, yan etkileri ve izlem güçlükleri kullanımını sınırlamakta; bu durum tedavi sonuçları ile hastaların işlevselliğini olumsuz etkilemektedir. Bu çalışma, klozapin kullanan bireylerin sosyodemografik, klinik özellikleri ile bu değişkenler arasındaki ilişkileri değerlendirmeyi amaçlamaktadır.

Yöntemler: Son bir yılda Karadeniz Teknik Üniversitesi Psikiyatri Kliniğine başvuran klozapin kullanan 127 hastanın verileri, KTÜ Tıp Fakültesi Etik Kurul onayıyla (09/07/2025, 2025/207) retrospektif olarak incelenmiştir. Hastaların demografik özellikleri, tanıları, tedavi başlangıç tarihleri, ek tedaviler ve klinik global izlem ölçeği skorları analiz edilmiş; istatistikler SPSS 26.0 ile değerlendirilmiş, $p < 0,05$ anlamlılık düzeyi olarak alınmıştır.

Sonuçlar: Katılımcıların %63'ü erkek, %37'si kadındır. Hastaların çoğunluğu (%60,6) bekâr, %64,6'sı kent merkezinde, %93,7'si ailesiyle yaşamaktadır. Eğitim düzeyinde en sık lise (%35) ve üniversite (%21) mezunları görülmüştür, %68'i çalışmamaktadır. En yaygın tanı şizofreni ve ilişkili bozukluklardır (%78,7), bunu bipolar bozukluk (%14,2), hareket bozuklukları (%12,6), nörogelişimsel bozukluk (%10,2), nörobilişsel bozukluklar (%3,1) izlemektedir. Katılımcıların %56,8'i klozapine ek oral

antipsikotik, %43,2'si antidepresan, %29,6'sı duygudurum düzenleyici, %28'i intramusküler antipsikotik kullanmaktadır. Şizofreni tanısı, erkek cinsiyet, düşük eğitim düzeyi (özellikle ortaokul mezunları) ve ağır hastalık varlığında klozapin dozu anlamlı olarak yüksektir ($p < 0,05$). Yan etki yaşayan ve işlevselliği olumsuz etkilenenlerin klozapin dozları anlamlı şekilde daha yüksektir ($p < 0,01$). Kilo artışı, taşikardi, sialore ve ortostatik hipotansiyon ile doz arasında anlamlı ilişki saptanmıştır. ($p < 0,05$). Tanı yılı eski olanlarda klozapine geçiş süresi daha uzundur ($p = 0,012$). Şizofreni ve ilişkili bozukluklar tanılarının başvuru sonrası klozapine geçiş süresi ortalama 3,44 yıl olarak saptanmıştır.

Tartışma ve Sonuç: Bulgular, üniversite hastanesinde klozapine geçiş süresinin literatüre kıyasla daha kısa olduğunu ve ilacın şizofreni dışı tanılarda da kullanılabilirliğini göstermektedir. Aile desteği yüksek ve şehir merkezinde yaşayan hastalarda klozapin daha sık tercih edilmiştir. Şizofrenide yüksek doz gereksinimi tedaviye dirençli olgularla; nörogelişimsel bozukluklarda düşük doz kullanımıysa bu grubun duyarlılığıyla ilişkili olabilir. Ek tedavi kullanımı, örneklemin üçüncü basamak bir hastaneden seçilmesiyle ilişkili olabilir.

Anahtar Kelimeler: Klozapin, şizofreni